

Een blik op Erfgoeddag

Erfgoeddag 2013: 'Stop de tijd!'

In 2013 focuste Erfgoeddag met het thema 'Stop de tijd!' op het vaak onzichtbare werk achter de schermen van erfgoedinstellingen en -verenigingen. Het publiek ontdekte wat erfgoedinstellingen bewaren en vooral, hoe en waarom ze dat doen. Op heel wat locaties kreeg de Erfgoeddag-bezoeker een exclusieve kijk achter de schermen. Zo konden ze met eigen ogen zien dat een door-dacht behoud- en beheerwerk essentieel is.

Daarnaast was er aandacht voor de ruimere invulling van het begrip 'tijd'. Tijd kennen we allemaal. Maar wat is 'tijd'? En hoe en waarom maten onze voorouders tijd? En wat doet de roze blik van de nostalgie met ons?

Naast musea, archieven, erfgoedbibliotheken en tal van andere organisaties gingen ook heel wat lokale erfgoedverenigingen met dit thema aan de slag. Van een klassieke tentoonstelling, rondleiding, wandel- en fietstocht tot workshop, zoektocht en spektakel:

'Ik besef nu pas hoeveel zorg ons erfgoed vraagt.'

er was voor elk wat wils. Erfgoeddag is een van de grote publieksmomenten voor erfgoed. Dit houdt in dat de ambitie best groot mag zijn. Deelnemende organisaties leveren een extra en aantoonbare

Zoektocht 'Spoortje Landen'

Zoektocht 'Spoortje Landen'

inspanning om dit erfgoed te ontsluiten.

Zo organiseerde de Geschied- en Heemkundige Kring Landen in samenwerking met Toerisme Landen de zoektocht 'Spoortje Landen'. 'We kozen voor deze activiteit om bezoekers te motiveren op een ludieke en actieve wijze de Landense spoorweg-geschiedenis zelf op het terrein te gaan ontdekken', zegt An Sevenants van Toerisme Landen en het secretariaat GHK-Landen.

Met behulp van een vragenlijst, gekruid met oude prentkaarten, archiefphoto's en informatieve teksten, werd het publiek op pad gestuurd. 'We hebben geprobeerd een leuke en gevarieerde wandelzoektocht voor jong en oud uit te stippelen. De persoon met het grootste aantal juiste antwoorden werd beloond met een mooi streekpakket.'

In Leopoldsburg keerde de Geschied- en Heemkundige Kring samen met de gemeente en het cultureel centrum terug in de tijd, naar september 1944. Honderden uitgehongerde politieke gevangenen kwamen op dat moment vrij. Op 6 september 1944 zitten een veertigtal van hen te eten in 'Brasserie Leopold' als een vluchtende groep van vijftien jonge, vooral Vlaamse SS'ers de brasserie binnenvalt en de ex-gevangenen in de gracht aan de overkant fusilleert.

Eenentwintig mannen werden in koelen bloede vermoord. Deze dramatische gebeurtenis staat

Thematische tentoonstelling over fusillade september 1944

beschreven in het boek *De fusillade* van Marius Louche, uitgegeven in 1989. Helaas was dit boek al jaren niet meer voorhanden. Om die reden zette de kring alles in het werk om het boek opnieuw beschikbaar te stellen. De auteur van het oorspronkelijke boek ging akkoord op voorwaarde dat zijn onderzoek zou vervolledigd worden met de informatie uit de sindsdien vrijgekomen dossiers.

Het resultaat: een passende voorstelling van het herwerkte boek en een thematische tentoonstelling over die noodlottige septemberdag in 1944.

‘Volgend jaar nemen wij zeker weer deel aan Erfgoeddag. Chapeau voor de organisatoren.’

De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas legde de focus op het dagelijkse behouden en beheerwerk dat bij een cultureel-erfgoedcollectie komt kijken. Samen met SteM zochten ze de confrontatie op tussen wel en (nog) niet gerestaureerde kaarten, atlanten en objecten.

Het publiek kwam op deze manier te weten wat er

allemaal komt kijken bij het goed bewaren van een collectie en kreeg heel wat informatie over een aantal restauratiedossiers. ‘Bewaren van erfgoed is een dure zaak voor een vereniging zoals de onze’, zegt Eddy Maes, verantwoordelijke voor de cartografische collectie van de KOKW. ‘Toch willen we ons vooral toeleggen op het verwerven, bewaren en in stand houden van onze collectie.’

Deze drie activiteiten zijn nog maar een fractie van wat er allemaal te zien was op Erfgoeddag 2013. Het volledige programma van Erfgoeddag 2013 kan je nog steeds raadplegen via <http://2013.erfgoeddag.be>.

Restauratie

Erfgoeddag 2014: ‘Grenzeloos

Dat Erfgoeddag gesmaakt wordt, illustreren de quote’s in dit artikel. Elk jaar opnieuw gaan duizenden mensen op pad om het cultureel erfgoed in Vlaanderen te ontdekken, te bewonderen en te koesteren.

Erfgoeddag is de dag waarop honderden erfgoedwerkers en -organisaties zich van hun beste kant laten zien en tonen wat er allemaal bij het ‘erfgoedbedrijf’ komt kijken. Op deze dag wordt het roerend (schilderijen, brieven, foto’s, religieuze

voorwerpen, ...) en immaterieel erfgoed (verhalen, liederen, tradities, sociale gebruiken, vaardigheden, ...) in de kijker gezet.

‘Bedankt aan alle vrijwilligers die zich hier jaar in jaar uit voor inzetten. Ik hoop dat er nog veel erfgoeddagen mogen komen.’

Het is dankzij haar aanpak, publieksbereik en innovatieve rol en vooral dankzij de inzet van vele vrijwilligers doorheen de jaren uitgegroeid als een van de toonaangevende erfgoedevenementen van ons land. Erfgoeddag is een sensibiliseringsactie rond cultureel erfgoed voor publiek, sector, pers en beleid in Vlaanderen en Brussel.

Elk jaar roept de organisatie erfgoedminnend Vlaanderen op om op Erfgoeddag activiteiten in een bepaald thema te ontwikkelen. Op deze manier biedt het de erfgoedorganisaties de kans om hun collecties eens vanuit een ander perspectief te bekijken. Zo wordt het voor zowel de organisatoren als de bezoekers een boeiende ontdekking.

Het levert bovendien een heleboel interessante ontmoetingen op. ‘Erfgoeddag brengt steeds nieuwe partners rond de tafel, waardoor er vaak boeiende en aangename samenwerkingsverbanden ontstaan’, zegt een deelnemende organisatie. ‘We kregen enorm veel positieve reacties van mensen. Het was een meer dan geslaagde editie.’

Volgend jaar zal dat met het thema ‘Grenzeloos’ niet anders zijn. Zin om deel te nemen op zondag 27 april 2014? Hieronder vind je een vooruitblik naar het thema.

Grenzen: waar trek je die in erfgoedorganisaties? Wat toon of vertel je, bewust of onbewust, aan het publiek, en wat precies niet? Hoe ga je om met drempels en toegangen, binnen en buiten? En tot waar krijgt het publiek inzage in wat er bij jou voor en achter de schermen gebeurt? Op deze Erfgoeddag kan je tonen hoe grensverleggende ideeën en invloeden uit het buitenland bij jou hun beslag krijgen.

Of nog, confronteer je publiek met vragen, kansen en problemen die opduiken wanneer je de grens oversteekt met je collecties, je werk, je denken en je invloed. Daarnaast is het in 2014 exact vijftig jaar geleden dat de Marokkaanse en Turkse migratie op gang kwam na de bilaterale akkoorden in 1964. Bovendien zal het in 2014 veertig jaar geleden zijn dat de Islam als officiële eredienst werd erkend in België. Meteen ook voldoende aanleiding om op zoek te gaan naar islamitisch religieus en cultureel erfgoed in Vlaanderen en Brussel.

Ook grensarbeid, toerisme, jumelages, circus- en kermiserfgoed, cartografie, kolonisatie, smokkel en douane, van postduif tot het internet, komen met dit thema in de kijker te staan. Een Erfgoeddag zonder grenzen dus!

Neem zeker een kijkje op www.erfgoeddag.be. Je vindt er alle informatie, blogberichten met praktijkvoorbeelden en allerlei tips en suggesties. Bij vragen of onduidelijkheden kan je altijd terecht bij de coördinatie Erfgoeddag via info@erfgoeddag.be of 02/213.10.60.

Leen Breyne (FARO)